

VERWILDER de WERELD

Geef de natuur weer de ruimte

GESCHREVEN DOOR

Emily Hawkins

ILLUSTRATIES VAN

Ella Beech

LEOPOLD | AMSTERDAM

A decorative border surrounds the page, featuring a variety of colorful flowers in shades of yellow, orange, red, pink, blue, and purple. Interspersed among the flowers are several small, detailed illustrations of bees. The border is thicker on the left and bottom edges.

Geef de natuur de ruimte

Steeds vaker hoor je nieuws over de opwarming van de aarde en over wilde dieren die verdwijnen. Daar maken we ons natuurlijk zorgen om. De laatste eeuwen heeft de mens grote invloed gehad op de wereld en de natuur, waardoor planten en dieren in de problemen komen, en de mens zelf ook. Veel plekken in de natuur lopen gevaar, en veel dieren ook. Maar er is hoop. We kunnen gelukkig veel doen om de aarde weer beter te maken.

In dit boek staan twintig verhalen over projecten van over de hele wereld waarbij de natuur op allerlei manieren wordt 'verwilderd'. Met verwilderen wordt bedoeld dat de natuur weer de ruimte krijgt om op te bloeien en zich te herstellen. Zo wordt de **schade ongedaan gemaakt** en kunnen de **wilde dieren terug** naar waar ze het ooit zo naar hun zin hadden.

Soms helpen mensen de natuur een handje, bijvoorbeeld door

planten en dieren naar een gebied terug te brengen. Maar soms bemoeit de mens zich juist nergens mee, om **de natuur haar eigen gang te laten gaan**.

De verhalen laten zien dat verwilderen onze wereld kan helpen herstellen. Bijvoorbeeld door **overstromingen en bosbranden te beperken**, door **klimaatverandering aan te pakken** en **dieren te redden van uitsterven**.

Reis mee over de wereld en ontdek hoe mensen **de natuur helpen**. Van kleine Britse boerderijen tot aan de uitgestrekte Amerikaanse vlakten, van een polder bij Nijmegen tot de bamboebossen in China tot de Afrikaanse savanne. Overal kom je interessante dieren tegen, en bijzondere mensen die meehelpen om de dieren en planten te beschermen.

Ontdek hoe sterk de natuur kan zijn, en wat mensen kunnen bereiken als ze zich **samen inzetten voor een betere wereld**.

Een natuurlijke boerderij

Knepp Wildland, Engeland

In het zuiden van Engeland, in een uithoek van Sussex, woonden Charlie en Isabella Tree. Ze waren boeren die hard moesten werken op het land. Zoals veel boeren ploegden ze hun aarde om de akkers klaar te maken om te planten. Ze zetten hekken neer, zodat hun dieren niet te ver konden afdwalen. En ze bespotten hun land met chemische stoffen. Deze chemicaliën waren bedoeld om gewassen te helpen groeien, om onkruid te doden en om insecten te verjagen die de gewassen wilden aanvreten.

Ze werkten hard, maar het viel niet mee om geld te verdienen. De chemicaliën waren duur. En hun aarde werkte niet mee. In de winter stond de dikke kleigrond vol water en in de zomer droogde die juist uit, waardoor er niets groeide. Ze hadden de grootste moeite om gewassen te kweken. Elke dag kwam er een nieuwe rekening binnen en de schulden liepen op. Charlie en Isabella wisten zich geen raad meer.

**Wat als ze
planten en dieren
gewoon hun gang
lieten gaan?**

Charlie en Isabella besloten het te proberen. Ze verkochten alle machines en de melkkoeien. Ze haalden de hekken weg die alle velden netjes van elkaar scheidden. Ze groeven oude waterpijpen uit: het regenwater werd niet meer afgevoerd, maar zou nu blijven liggen of in de grond trekken. Ze zaaiden wilde bloemen en brachten nieuwe dieren naar hun boerderij.

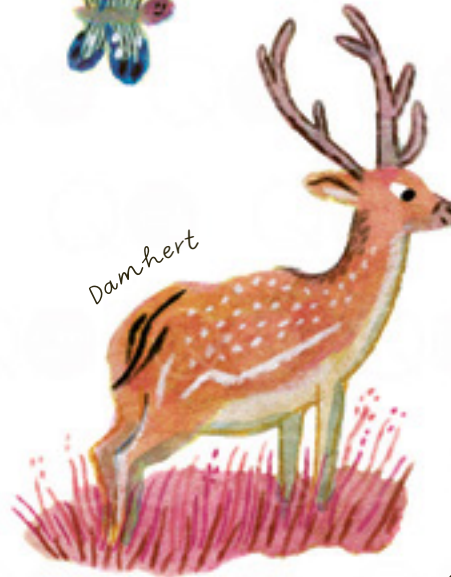
Een kudde Longhornkoeien mocht vrij rondlopen. Er kwamen Tamworthvarkens, die met hun lange snuiten de grond omwoelden en naar eten zochten, die zich tegoed deden aan gevallen eikels en voedzame wortels. Daarna volgden edelherten, reeën en damherten en een handvol kleine Exmoorpony's die bijzonder goed tegen de koude winters konden. De dieren mochten allemaal vrij over het terrein van de Trees rondlopen, waar ze konden grazen en van struiken en bomen konden eten.

Rond de boerderij lag ooit een kale, modderige vlakte met maar een paar bloemen. De chemicaliën die over de velden waren gespoten, hadden veel wilde planten en insecten gedood, waardoor vogels geen eten meer hadden en dieren wegbleven. Maar nu het land niet langer werd omgeploegd, veranderde het niet meer in een moddervlakte. De nieuwe grazers hielpen bovendien het landschap te veranderen.

De kudde Longhorns liep door het bos en maakte met hun lijven bredere paden in het struikgewas. Ineens viel het zonlicht tot op de bosgrond. Onderweg lieten ze hun koeienvlaaien achter; grote plakken voedzame mest vol zaden die wilden groeien. De varkens woelden door het kreupelhout

Ree

Damhert

Exmoorpony

Tamworthvarken

Edelhert

Longhornkoe

en maakten hele stukken aarde vrij waar deze zaden in konden wortelen.

Algauw waren de akkers van de boerderij onherkenbaar veranderd. Waar ooit rijen en rijen van dezelfde gewassen stonden, bloeiden nu wilde bloemenvelden. Er kwamen jonge bomen en struiken op en er ontstonden vijvers en riviertjes en moerasland die een hoop wilde dieren aantrokken.

Nu er geen chemicaliën meer werden gebruikt, kwamen er steeds meer insecten. In heggen en velden zoemden bijen en kevers, en grote weerschijnvlinders zochten beschutting in het bladerdak van de eikenbomen. Bruine zandoogjes, dambordjes en andere vlindersoorten fladderden boven de struiken. Er kwamen zeldzame vleermuissoorten op dit stuk wilde natuur af, net als dwergmuizen, spitsmuizen, woelmuizen en egels.

Zodra er weer genoeg zaden en smakelijke insecten te vinden waren, keerden wilde vogels terug naar het gebied. Tortelduiven en nachtegalen zongen hun lied en bouwden nesten in de haagdoorns en kamperfoelie. Spechten en koekoeken streken neer in de bomen, houtsnippen en kleine zilvereigers zochten het drassige land op. Ijsvogels met hun opvallend blauwe veren schoten heen en weer boven vijvers en stroompjes.

In het heuvelachtige graslandschap sprongen konijnen rond, die op hun beurt valken, haviken, rode wouwen en sperwers aantrokken. Er werden steenuilen en kerkuilen gezien, net als bosuilen, velduilen en ransuilen: alle vijf Britse uilensoorten wisten deze plek weer te vinden.

Het land gaf zeldzame wilde dieren een nieuw thuis en trok ook mensen aan die van de prachtige omgeving wilden genieten. De mensen wilden graag kamperen tussen de wilde bloemen, overnachten in schaapherdersschuurtjes en boomhutten. Dat gaf Charlie en Isabella een nieuwe bron van inkomsten, en ze openden een boerderijwinkel. En elk jaar stonden ze weer versteld van wat de natuur allemaal te bieden had.

Met de stroming meegaan

Nijmegen, Nederland

- 12 -

Er was eens een stad aan de oever van een rivier: Nijmegen. Die stad bestond al tweeduizend jaar en was gesticht in de tijd van de Romeinen. Via de rivier werden mensen en goederen vervoerd, en de stad groeide en werd rijker. Maar die stromende rivier vormde ook altijd een gevaar.

Ten oosten van Nijmegen versmalde de brede rivier en stroomde het water door een scherpe bocht. Als het hard regende, waren mensen bang dat de rivier zou overstromen en de stad onder water zou lopen. Dus bouwden ze dijken: hoge muren langs de oever die het water moesten tegenhouden.

Dertig jaar geleden regende het harder dan ooit en dreigde het rivierwater zelfs over de dijken heen te spoelen, de stad in. Duizenden mensen moesten vluchtten naar een veilige

plek. Gelukkig hielden de dijken het, en zodra het waterpeil was gezakt, kwamen de mensen weer terug. Ze maakten zich wel zorgen over een volgende keer dat het zo hard zou regenen en vroegen zich af wat ze konden doen om een ramp te voorkomen.

Sommige mensen vonden dat er hogere, bredere dijken gebouwd moesten worden. Anderen wilden de rivier meer ruimte geven, zodat die zijn natuurlijke weg kon vervolgen. Ze stelden voor de dijken landinwaarts te herbouwen, waardoor er een uiterwaard ontstaat: een strook land die mag overstromen.

Het was lastig om alle inwoners mee te krijgen. Niet iedereen was het met de herbouw van de dijken eens. Je kon de rivier namelijk alleen meer ruimte geven door huizen en boerderijen te verplaatsen. Wie zou dat allemaal betalen? De planners kwamen met een voorstel: ze zouden huizen bouwen op veiligere plekken en een nieuwe brug over de rivier, waardoor mensen zich makkelijker konden verplaatsen. Dat overtuigde de inwoners om in te stemmen.

**Ze stelden
voor de dijken
landinwaarts
te herbouwen,
waardoor
er een
uiterwaard
ontstaat.**

De rivieroeveren hadden door de eeuwen heen een dikke laag klei en zand verzameld. Dat waren waardevolle grondstoffen voor het maken van bakstenen. De planners vroegen de baksteenfabrieken dan ook om het project met geld te steunen, en in ruil daarvoor konden zij deze grondstoffen verwerken in hun fabrieken.

In de vijfentwintig jaar daarna kocht het projectteam land aan de overkant van de rivier op. De dijken werden weggehaald en een paar honderd meter verder landinwaarts geplaatst. Zo kreeg de rivier veel meer ruimte om zijn weg te vervolgen, en hij kon bij veel regen veilig buiten zijn oevers treden. De baksteenfabrikanten verwijderden slik en klei van de oude uiterwaarden, en repareerden en herstelden zo de rivierbedding. Er kwamen extra kanalen voor overtollig water bij.

Uiteindelijk werden ook wilde dieren naar de Ooijpolder gebracht. Kuddes wilde paarden en vee konden grazen op de uiterwaarden en aten de distels en weideplanten.

Ze verspreidden zaden in hun poep, waardoor weer nieuwe planten groeiden. Bij zware regen hielp deze begroeiing het water af te remmen en op te nemen, waardoor er stroomafwaarts minder risico was op een overstroming. Wanneer de rivier in de winter en de lente buiten zijn oevers trad, zochten de dieren het hogerop. Zodra het water zakte, keerden ze terug naar de lagere weides.

Het landschap paste zich langzaam aan. Er kwamen bossen en velden vol wilde bloemen, eilandjes, moerasgebied, meren en duinen. En deze nieuwe leefgebieden trokken nieuwe dieren aan: bevers en dassen, zwarte sterns en blauwborstjes, veldleeuweriken, lepelaars en ooievaars. Zo ontstond er een prachtige wilde natuur aan de oevers van een van de drukste rivieren van Europa.

De Nijmegenaren hielden van deze nieuwe buitenplaats vlak voor de deur, waarin ze konden wandelen, fietsen en genieten van de zon met alle dieren om hen heen. Zo was niet alleen een dreigende overstroming verholpen, maar ook een nieuw natuurgebied gemaakt voor mens en dier. Het idee om de rivieroever te verwilderen – om met de natuur samen te werken, in plaats van haar in de weg te zitten – verspreidde zich al gauw naar andere steden en landen over de hele wereld.

